

Az üzemvezető

Az üzemvezető a kenyérgyár udvarán bajlódik egy tesztfeldolgozó géppel. Segít a lakatos szakmunkásnak. Az üzemvezetőnek mindenhez kell értenie: a kemencékhez, a tesztfeldolgozó gépekhez, az emberekhez...

A Maros utcai kenyérgyár üzem ismert Szegeden. Valamikor is jó kenyeret sütöttek a Szőke-féle pékségben, most pedig külön is keresik az emberek az ötös üzemben készített kenyeret. Csávás György üzemvezető régi szakember; „Negyvenháromban szabadultam Makón egy kisiparosnál” — mondta. A szegedi sütőiparban 17 esztendeje üzemvezető. A gép felé intek, amelyet javítottak: „Jobb-e géppel a kenyérsütés?”

— Könnyebb és gyorsabb — mondta nyugodt hangszíval.

Az üzemvezető nem elégedett meg szakmai ismereteivel, beiratkozott a sütőipari technikumba és néhány évvel ezelőtt tett sikeres érettségi vizsgát. Hasznos volt-e?

— Az elméleti ismereteket gyakran hasznosítom.

Meghatározza a pontos technológiát, nem várja a malmok minőségi vizsgálatainak eredményét, hanem sikért mos, savfokot vizsgál. Amikor beszélgettem vele, éppen utasítást adott munkatársának:

— Két zsákkal a szegedi-ből és egyet a makói-ból.

Elmagyarázza, hogy három gyengébb minőségű liszt összekeverve olyan tulajdonságokkal rendelkezik, mint egy jó minőségű. Érdekes, a laikusnak ellentmondásos, de mégis igaz.

Kérdem tőle, hogy mit vár az új mechanizmustól, miként kívánnak dolgozni, hogy jobb legyen a mindennapi kenyérünk.

— Konkurrálunk — mondta nagyon természetesen.

— Hogyan?

— Jobb kenyeret adunk, mint a többi üzem.

A sütőüzem saját boltjára bíz, amely az épületben van és naponta tíz mázsa kenyeret adnak el ott. A Maros utca környéke,

Csávás György

nem tartozik a sűrűn lakott negyedekhez. Szép siker a tíz mázsa is.

Egy dolog bántja az üzemvezetőt: a sütőmunkások mostoha körülménye. Nehéz, egészségtelen a munkakörülményük. Mire elérik a nyugdíjkorhatárt, reumásak, asztmásak, izületesek. Nincs utánpótlás. Egy tanuló fiúval beszéltem a műhelyben, aki most ismerkedik a pékséggel, de ő is kijelentette, hogy szobafestő akart lenni, csak létszámföldtől lett áhított szakmájában. Kényszerűségből pék lesz belőle. De kérdés, hogy meddig?

Csávás György szereti mesterségét. Ezt nem ő mondta, hanem a munkája, tette bizonyítja, hogy hivatásának tartja, annak tekintetével üzemvezetői posztját. Nagy örömmel beszél az üzemek között folyó versenyről, amely a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának tiszteletére tovább folyik a kenyérgyárak között. Elsők szeretnének lenni. S erre minden reményük megvan. G. I.

Negyedmillió — paradicsom-magból

A Szegedi Konzervgyárban az idén először az utolsó magzsemig hasznosították a feldolgozásra került fontos mezőgazdasági terményt, a paradicsomot. Ez azt jelenti, hogy a beszállított 23 ezer tonnányi terméshől elkészítették a hagyományos paradicsomkonzerveket, emellett az idén első ízben, teljes egészében hasznosították a magvakat is: olajgyártásra készítettek elő, új magyar találmány az úgynevezett lebegtetős rendszerű magszárító berendezés segítségével. A gép szárítótornyába 300 Celsius-fokos levegővel fűvátják a nyers magvakat, amelyek mindaddig lebegnek a torony forró levegőjében amíg a nedvességtartalmuk el nem távozik. Ekkor a fajsúlyuk annyira lecsökken, hogy a légmozgás kirepíti őket a hűtő-, majd a gyűjtőtartályba.

A megszártított magból azután a Növényolajipari Vállalat a napraforgóhoz hasonló finomolajat készít, amely iránt külföldön is nagy az érdeklődés. A paradicsomidény után most a „másodszezon”, vagyis a magszárítás is befejeződött. A korábban jórészt hulladékká került paradicsommagból több mint negyedmillió forintos bevételhez jut a konzervgyár. Az új módszer népgazdasági eredménye az olaj előállítás, illetve értékesítése után még jelentősebb.

A szilikózis ellen

Tíz éve, amikor megalakult a Nehézipari Minisztérium bányászati szilikózis bizottsága, háromszáz-négyvenöt szilikotikus tartottak nyilván a bányászati dolgozók körében. Jelenleg ez a szám 2100 körül van. Abban, hogy egy évtized alatt körülbelül 30 százalékkal sikerült visszacsökkenteni a szilikózist, a bányászok legalattomosabb foglalkozási betegségét, igen nagy szerepet játszott ez a bizottság, amely szerdán délelőtt a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezetének székében jubileumi ülést tartott egy évtizedes fennállása alkalmából. Az ülést Vigh Árpád, a bányászszakszervezet titkára nyitotta meg, majd dr. Member Kálmán, a jubiláló bizottság elnöke adott tájékoztatót az elmúlt tíz esztendő-ről.

A jubileumi ülésen a szilikózis elleni küzdelem műszaki és gyógyászati kérdéseit vitatták meg.

Odessza-est Szegeden

Színvonalas műsorral adózott a Hazafias Népfront, a Magyar-Szovjet Baráti Társaság városi bizottsága és a November 7 Művelődési Otthon Szeged—Odessza testvérvárosi kapcsolatainak tizéves évfordulóján. Az új-szegedi November 7 Művelődési Otthonban kedden este megtartott műsoros esten részt vett Dedk Béla, az MSZMP Szeged városi pártvégrehajtóbizottságának tagja, a pártbizottság osztályvezetője, Hofgesang Péter, a Hazafias Népfront városi bizottságának titkára is.

Fülöp János, a Magyar-Szovjet Baráti Társaság városi bizottságának titkára emlékezett meg a két testvérvárosi kapcsolatról, erősödő barátságról. A beszédet Odesszáról szóló színes kisfilm vetítése követte. A

céltudatosan és jó ritmussal szerkesztett műsoros est — Bálint István tanár, szerkesztői érdeme — második részében szovjet művészek — költők, írók és zenészek — műveinek tolmácsolására vállalkozott a népes szereplőgárda. Csernák Árpád és Kovács János Jászai-díjas, a Szegedi Nemzeti Színház művészei Bagrickij: Odessza című versét, illetve Iszaak Babel: Árulás című humoros novelláját élményszerű előadásban közvettették. Rimszkij-Korszakov és Csajkovszkij két dalát megkapó közvetlenséggel — Veszely Gabriella művésztanár adta elő Gregor József, a Szegedi Nemzeti Színház tagja, művészi interpretálásában hallhatták a vendégek Borodin és Csajkovszkij operáinak áriáit. Mindkettőjü-

ket Várady Zoltán, a Szegedi Nemzeti Színház karnagya kísérte zongorán. A muzsika, a művészen megszólaltatott zeneművek különben erősségei voltak az esti műsornak. Részüik volt ebben a Zeneművészeti Főiskola kihelyezett szegedi tagozata tanárképzős hallgatóinak, akik — Möricz Antal, Pethő István, valamint Kádár Pál és Fodor Katalin — Bartók, Csajkovszkij és Rimszkij-Korszakov műveket mutattak be nagy sikerrel. A műsor hangulatához hozzájárultak a városi balettintézet növendékei is, akik Kádár Lászlóné zongorakíséretével egy balettrészlettel és ukrán népi táncal iratkoztak fel a jubileumot ünneplő műsorra. J. A.

Jó üzlet — mégis kihalna?

A mesterség ősi ritusa. Féltelmetlen ember pattogó lépésekkel táncolja körül a kívül vaspánt szorította, belül tűz fésztette hordót. Lépésenként egy-egy kalapácsütés zuhan. A fa nyögve formálódik. Az ember néha lehajol, s az ütemből ki sem esve vízzel „szenteli” a tölgyfa belső oldalát. Lobog a tűz, gyorsul a kalapács, a hűtő ábrons a hordó mindkét végére ráilleszkedik. A dongavégek összeértek. Az ember megáll, letörli a homlokán gyöngyöző izzadságsepeket, és lángra önti a vödör alján maradt vizet. Mindez félóra, a 150 literes hordót — úgy-mond — összezsácolták.

A bort nagyon régóta ismerjük, s szeretjük, vele együtt a hasas hordókat is. A kádárság biztosan az egyik legrégebb mesterség. Száz, kétszáz, háromszáz év telt el, a fortélyok alig változtak. A mozdulat, a tölgyfaforgács lángja, s a szárszámok ugyanazok, mint jó néhány emberöltővel ezelőtt. Azaz megsemm. Szeged egyetlen jelentősebb hordókészítő műhelye valamivel mégis modernebb régi-régi ösenél.

A hajdanj Ábrahám-udvar, Alsóvárosban, híres paprikás gazdáról kapta nevét. A múltat még itt őrzik az emeletes paprikaszárító szín és az alacsony, de hatalmas eresztű műhely. Két erős ló púposra rakott féderes kocsiál fordul be a kapun. Szemkőzt a nagyajtós műhelyben két félmeztelen ember hasra fordított gyalukon simítja a dongákat. Egy másik tenyérnyi szekerével a hordó kerek

fenekét reseli. Ahogy nézem őket, elfelejtem, hogy 1987-et írunk. Olyan ez, mint egy kosztümös film epizódja.

Aztán a fiatal segéd rázendít: „Nem, nem várok holnapig!” — a dallam vége hamis füttyülésbe fordul. A körfűrész szirénázni kezd. Helyben vagyunk. Visszaérkeztünk a jelenbe.

Orosz József részlegvezető áll mellettem, magyaráz. — Látja amott azt az emeletnyi farakast? Az mind tölgy. Csak ebből dolgozunk, mert ez a legmasszívabb fa. Ha egyszer megalakították, tovább nem moccan. Kár, hogy kevés van belőle ebben az országban. Én még százéves garanciát is mernek adni, olyan erősek a hordóink.

Ömlesztve kapom a magyarázatot, honnan indul hasábban a fa, melyik gép-nél „spórolják ki”, hová kerül tovább-munkálásra. Megragad: egy évben 2 ezer 400 — 2 ezer 500 hordó, kármentő, dézsa készül itt, a „paprikás udvarban”. A hordók nem ritkán nagyhasúnak, tízezer liter nedű befogadására is képesek. Hogy összesen mennyiért csinálják őket? — Orosz József hárommillió forintot mond.

Tizennégy évvel ezelőtt hat-hét önálló kádármester alapította a Szegedi Hordókészítő Vállalatot. (Akkor minden társulást „vállalatnak” kereszteltek.) Orosz József — a mai részlegvezető — alapító tag — „má-szak” volt. Akkori Felhő utcai helyiségében kezdtek dolgozni. Az alapítók leg-többje, ugyanúgy, mint ma Orosz, szintén önálló kisiparos volt. Akik — így mindjárt: természetesen — ma is itt csúszos homoki bor is. Az utóbbi öt évben ketten távoztak a műhelyből, de egyetlen tanuló se jött. Orosz József nem talál magyarázatot. Talán — mondja — a motor meg a villamos szakma jobban csábító?

— Van családja? — Egy fiam — mondja Orosz. — De nem adtam kádárnak — biggyeszt hozzá már kérdezetlenül. Agrármérnöknek tanult.

— Tehát kihalt szakma? — Nem szeretnénk, ha ben. Ott szabadultam, pontosan 30 évvel ezelőtt. Szegedre kerültem Orosz szak-tárhoz segédnek. Akkor is jó volt, most is jó nála. Megvagyok elégedve min-dennel.

Visnyei mosolyog. Meg-tudtam róla azt is, ő a min-denes. Akárhova teszik, taní-tani lehetne a keze alól ki-kerülő munkát. Orosz Jó-zsef csöndesen megjegyzi: „Mi lesz, ha Visnyei nyug-díjba megy? És ha én is, magunkkorabeliek elme-gyünk? Ki lesz helyettünk?

Az öregek között huszon-valahány éves, hatalmas mellkasú fiatalember. Talán az egyik utód? Már itt a „paprikás udvarban” szabadult. Ügyesked. Teljesít-ményében dolgozva ha-vonta megkeresi a 2 ezer 400 forintot. Huszonöt száz-ötvenliteres hordót készít.

— Az apám földműves, engem bognárnak taníttat-tott. Mégis átkerültem 1962-ben kádárnak, és ennek örülök. Ha rajtam múlik, soha nem is megyek el.

Fülöp György most feje-zett be egy hordót. Meg-lep a látvány — leveri a fe-szes ábronsokat, a hordó mégsem ugrik szét.

— Mi tartja össze — kér-dezem, hiszen láttam birkó-zását az összeállításnál.

— A feszülés tartja — mondja Fülöp. — Hogy min-den milliméterre ki van szá-mítva, a dongák egymást támasztják, szorítják. A munka akkor ér valamit, ha a hordó magától „szúzen” is megáll.

A részlegvezető „csak” Józsi bácsi. 1925-ben indult a mesterségben. Annak ide-jén 20 kádár kisiparos volt Szegeden — száznál is több segéddel. De a hordókészítők lassan „elfogynak”, az ecsetgyár részlegében mind-össze húszgynéhányukat tartják számon. Erthetetlen a népszerűtlenség. Fával dolgozni: a legszebb mun-kák egyike. Hordót csinál-ni: kifizetődő. A megrende-léseket alig győzik, jönnek messzi és közeli vidékekről egyaránt. A szegedi hordók-ban otthon talál a nehéz hegyvidéki, de a könnyű,

Növelik a termelésüket a ruházati szövetkezetek

Szerdán a Magyar Sajtó Házában Rácz János, a Ruházati Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetségének elnöke tájékoztatta a sajtó képviselőit a középüzemi szinten dolgozó, a szövetséghez tartozó ktsz-ek munkájáról. Az ORKISZ-hoz 24 vidéki és 27 budapesti szövetkezet tartozik. Ez évben 2,2 milliárd forint értékű terméket állít elő tag-szövetkezeteinek több mint 14 ezer dolgozója. A szövetkezetek 16 új vidéki telephelyt nyitottak ebben az évben, és az új üzemegységben 1300 munkást, továbbá 1800 bedolgozót foglalkoztatnak. A közelmúltban három új üzemet avattak a Bodrogközben, ahol a sátor-aljajhelyi ktsz 900 embert kíván foglalkoztatni. Az ORKISZ-hoz tartozó szövetkezetek négy szövet-

kezeti társulást hoztak létre a termékek értékesítésére. A társulások több mint fél-milliárd forint értékű terméket készítenek exportra. A férfi és a női ruhakészítő szövetkezeti társulások ugyancsak létrehoznak új telephelyeket, többek között Nyergesújfalun és Százhalombattán. (MTI)

Ismeretterjesztés — fiatalok között

Csodálkozott, mikor meg-mondtam, mi járban keresem. Kiváló ismeretterjesztő? Ugyan, nagyon sokan vannak. Ő igazán csak a kötelességét teljesíti.

Dr. Kövesdi Pált, a tanárképző főiskola fizikai tanárképzésének vezető tanárát sokan ismerik Szegeden. Vékony, szemüveges alakja jó-párszor feltűnt már a kü-lönböző ismeretterjesztő előadások dobogóin. S újab-ban nemcsak a felnőttek tu-dásáért tevékenykedik, hanem a fiatalok ismereteinek bővítésén fáradozik. 1949-től kezdve főiskolai tanszékve-zető, a TIT-nek megalaku-lásától kezdve tagja, s mi-kor a szegedi városi bizott-ság megalakult megválasztották a fizikai szakosztály vezetőjének.

— Egy idő óta, pontosab-ban néhány éve az ismeret-terjesztésnek egy sajátos formáját űzöm: nem a fel-nőttekkel, hanem a tanuló-ifjússággal foglalkozom. A fi-zikával — és már a mate-

matikával is, — foglalkozni kívánó diákok részére szer-veztünk az általános iskolai fizikai délutánok című, a középiskolai fizikai délutá-nok és a középiskolai fel-adatterjesztő körök című ismeretterjesztő előadásso-rzatokat. Újabbban a kis ma-tematikuskor baráti körére is kiterjesztettük védnöksé-günket.

— Vannak elképzeléseik is a természettudományok, illetve a fizikai ismeret-terjesztés javítására?

— A mai természettudo-mányos képzés hiányos, szükség lenne több alapo-zó jellegű előadásra. Ezért sze-retem és ezért tartom fon-tosnak — ismét erre térek — a fiatalokkal való alapo-sabb szakmai, tanulmányi tördést, s ezen kívánunk a jövőben segíteni.

Persze nemcsak ezeknek a köröknek szervezése tarto-zik Kövesdi Pál ismeret-terjesztő munkájához. A TIT-tel és az Eötvös Loránd

Társasággal évenként meg-rendezésre kerülő feladat-megoldó versenyek döntőjét is ők rendezik meg. A TIT fizikai szabadegyetemének is Kövesdi Pál volt a szer-vezője és rendezője.

— A munkáját is kiválóan végző főiskolai tanárnak — a felsőoktatás kétszeres Ki-váló dolgozója — hogy jut ideje milderre?

— Ezt olyan feladatnak látom, amire érdemes időt szakítani. Lehet, hogy nagy szavakat használok, de va-lójában így érzem: orszá-gunk akkor jut előbbre, ha a kultúra területén lép elő-re, ha tudományosan fejlő-dik. A kultúra terjesztése pedig mindenkinek — kül-nösen akinek módja is van rá — kötelessége. Én pedig még kedvvel és szeretettel is végzem ezt a munkát. És dicséret illeti munkatársai-mat, a tanszék oktatóit is, akik ugyanilyen részt vá-lálnak ebből a munkából.

Jakab Ágnes

Anna-kúti CSEMEGE november 16-17-én hidegk-nvha és cukrászati árukból

bemutatót tart

Figyasszon tápdús

gesztenye-pürét

Gesz-e-ye kapható. 1 kg 18.- Ft. a 25. szárrú Zöldség-Gyümölcs szaküzletben. Széchenyi tér.

xS. 101 366